

Олег Шевчук

Науковий керівник: викладач Войнарський Й.Б.
Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Будь-яка діяльність людини – виробнича, торгівельна, комерційна чи інша – нерозривно пов'язана із землею, яка, крім того, задіяна в процес суспільного матеріального виробництва або іншу сферу соціальної діяльності людини. Залежно від цілей використання земля виконує різні функції. Для підприємств, відмінних від аграрної сфери, слугує просторовим операційним базисом, місцем для розміщення будівель, виробничих потужностей, шляхів сполучення. Абсолютно з іншою роллю виступає земля в сільськогосподарському виробництві, де вона є не лише матеріальною умовою, але й головним засобом виробництва. Тому в аграрному секторі землі сільськогосподарського призначення виступають важливим об'єктом бухгалтерського обліку.

Унікальність земельних ресурсів галузі сільського господарства зумовлює необхідність специфічної розбудови системи обліку землі, яка включає в себе накопичення, систематизацію, оброблення та аналіз економічної інформації про кількісні, якісні, вартісні та правові дані земельних ділянок галузі – для забезпечення раціонального землекористування, моніторингу якісних характеристик ґрунтів та можливості застосування до цих даних правил оподаткування. Відповідно, виникає потреба в дослідженні стану методичних основ існуючої системи обліку угідь сільськогосподарського призначення для потреб оподаткування. Адже, Податковим кодексом України об'єктом оподаткування Фіксованим сільськогосподарським податком визнано площу сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому в користування, у тому числі на умовах оренди. Отже, земля як важливий об'єкт обліку, згідно з податковим законодавством, є також і об'єктом оподаткування. Зазначене у свою чергу зумовлює необхідність у дослідженні взаємозв'язку та взаємозалежності обліку та оподаткування земель в аграрній сфері.

У наш час земля посідає одне з найважливіших місць у системі цінностей держави та є національним багатством. Право власності на землю передбачає можливість її використання в господарській діяльності і вимагає від суб'єктів цього права виконання їх обов'язків, а саме: правильне і своєчасне відображення землі та операцій з нею в обліку, а також повне та своєчасне нарахування та сплату податків за землекористування. Саме збереження та підвищення якісних характеристик земельних угідь має стати першочерговим завданням не тільки власників земельних часток (паїв), а землекористувачів, держави та суспільства в цілому. Для виконання такого завдання в нашій державі склалися певні можливості, як от: система обліку та оподаткування. Як уже зазначалось: держава визнала землі не тільки об'єктом обліку, а й оподаткування. Однак реалізація можливостей впливу держави на покращення якісних характеристик земельних угідь є мінімальна.

В Україні діють обласні державні проектно-технологічні центри охорони родючості ґрунтів і якості продукції («Облдержродючість»), які покликані на державному рівні розробляти науково-обґрунтовані підходи до раціонального природокористування, надавати інформацію товаровиробникам, органам управління про стан родючості ґрунтів і якості продукції. На основі проведених досліджень такими центрами, намічаються заходи по підвищенню родючості ґрунтів та якості продукції. Моніторинг якості ґрунтів цими

центрами проводиться в господарствах один раз на п'ять років із видачею суб'єктові господарювання Екологоагрономічного паспорту сільськогосподарських угідь.

Однак визначення вмісту поживних речовин проводяться в лабораторних умовах, а це потребує наявності препаратів, персоналу та відповідного обладнання. Крім того, як свідчить досвід розвинених країн Західної Європи та Америки, високоефективні технології потребують щорічного отримання інформації про стан ґрунтів. Раніше до запровадження ринкових умов господарювання існували районні агрохімічні лабораторії, які виконували на замовлення господарств щорічний моніторинг якісного стану ґрунтів. Наразі в Україні для поліпшення науково-дослідних робіт з питань збереження, поліпшення та відтворення родючості ґрунтів слід розробляти і впроваджувати новітні, мобільні технології визначення якості ґрунтів та відновити роботу агрохімічних лабораторій на районному рівні.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р., № 2755-17 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Жук В.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : монографія / Жук В.М. К.: ННЦ 1АЕ, 2009. 648 с.